

แบบฝึกทักษะ

ความรู้พื้นฐานการอ่านจับใจความสำคัญ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

รหัสวิชา ท๒๒๑๐๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

นางสาวนิรญา หมื่นหนู

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการ

โรงเรียนเมืองสุราษฎร์ธานี

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๑๑

คำนำ

แบบฝึกทักษะนี้จัดทำขึ้นเพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๒๑๐๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ โดยได้ศึกษาหลักสูตร แนวทางในการจัดทำจากตำรา หนังสือ คู่มือ แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อและนวัตกรรมทางการศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ แล้วนำมาจัดทำเป็นแบบฝึกทักษะที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองทั้งในเวลาเรียน และนอกเวลาเรียน โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะในการดำเนินชีวิต ซึ่งประกอบด้วยแบบฝึกทักษะทั้งหมด ๕ เล่ม คือ

เล่มที่ ๑ ความรู้พื้นฐานการอ่านจับใจความสำคัญ

เล่มที่ ๒ การอ่านจับใจความสำคัญจากนิทาน

เล่มที่ ๓ การอ่านจับใจความสำคัญจากบทเพลง

เล่มที่ ๔ การอ่านจับใจความสำคัญจากบทความ

เล่มที่ ๕ การอ่านจับใจความสำคัญจากบทร้อยกรอง

แบบฝึกทักษะเล่มนี้เป็นแบบฝึกทักษะเรื่อง ความรู้พื้นฐานการอ่านจับใจความสำคัญ มีเนื้อหาเกี่ยวกับความหมายของการอ่านจับใจความสำคัญ เรื่องน่ารู้เกี่ยวกับการอ่านจับใจความสำคัญ การฝึกฝนให้เป็นนักอ่านจับใจความสำคัญ และตัวอย่างการอ่านจับใจความสำคัญ

ขอขอบคุณทุกท่านที่เป็นที่ปรึกษา ตรวจสอบ กลั่นกรอง และเป็นกำลังใจ ในการพัฒนาแบบฝึกทักษะรายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๒๑๐๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ เล่มนี้ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าแบบฝึกทักษะเล่มนี้ จะช่วยพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ รวมทั้งเกิดประโยชน์แก่ครู นักเรียน ตลอดจนผู้ที่สนใจในการศึกษา

นางสาวนิรัญญา หมั่นหนู

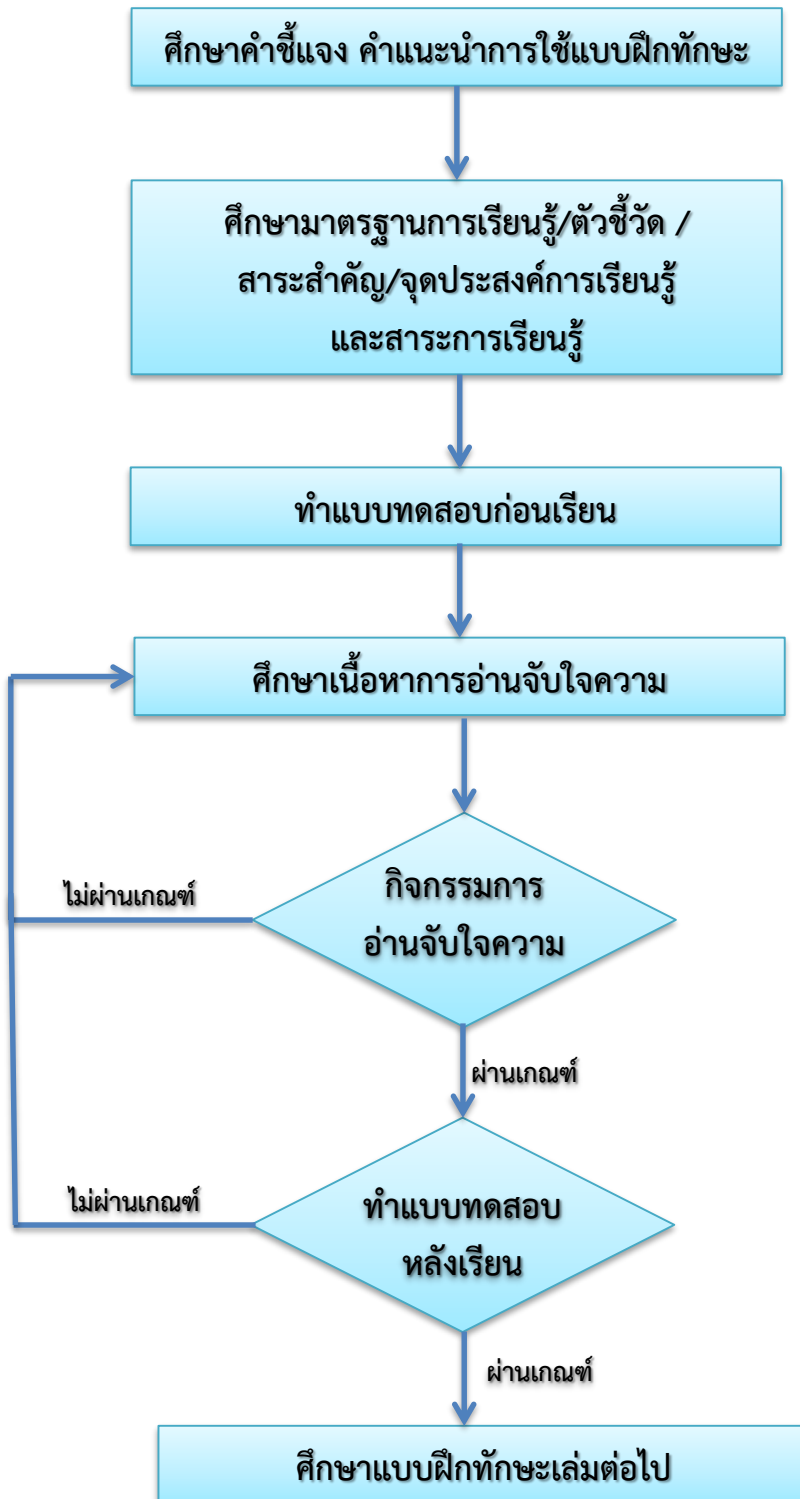
สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
แผนผังการใช้แบบฝึกทักษะ	ค
คำชี้แจงสำหรับครู	ง
คำชี้แจงสำหรับนักเรียน	จ
สาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้	ฉ
แบบทดสอบก่อนเรียน	๑
ความรู้พื้นฐานการอ่านจับใจความสำคัญ	๔
เรื่องน่ารู้เกี่ยวกับการอ่านจับใจความสำคัญ	๕
การฝึกฝนให้เป็นนักอ่านจับใจความสำคัญ	๖
ตัวอย่างการอ่านจับใจความสำคัญ	๗
กิจกรรมที่ ๑ แบบฝึกทักษะพื้นฐานการอ่านจับใจความ	๘
กิจกรรมที่ ๒ ประโยคใจความสำคัญ	๑๓
กิจกรรมที่ ๓ ระบุใจความสำคัญ	๑๖
แบบทดสอบหลังเรียน	๑๙
แบบประเมิน	๒๒
ภาคผนวก	๒๓
เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน	๒๔
แนวคำตอบ กิจกรรมที่ ๑	๒๕
แนวคำตอบ กิจกรรมที่ ๒	๒๗
แนวคำตอบ กิจกรรมที่ ๓	๓๐
เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน	๓๓
บรรณานุกรม	๓๔

แผนผังการใช้แบบฝึกทักษะ

คำชี้แจงสำหรับครู

๑. การเตรียมตัวก่อนการสอน

๑.๑ ศึกษาความรู้พื้นฐานการอ่านจับใจความสำคัญตามหัวข้อต่อไปนี้ ความหมายของใจความสำคัญ ความหมายของพลความ ความหมายของการอ่านจับใจความสำคัญ หลักและวิธีการอ่านจับใจความสำคัญ แนวทางในการอ่านจับใจความสำคัญ และตำแหน่งของใจความสำคัญจากเอกสาร ตำรา คู่มือ ใ้เขาใจ

๑.๒ จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการจับใจความสำคัญเรื่องที่อ่าน และศึกษาวิธีการ ใ้เขาใจอย่างถ่องแท้

๑.๓ จัดเตรียมเอกสารให้เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน

๒. การปฏิบัติขณะสอน

๒.๑ อธิบายขั้นตอนการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญให้นักเรียนเข้าใจ

๒.๒ อธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับเนื้อหาที่นักเรียนไม่เข้าใจ และดูแลนักเรียนให้ศึกษาไปตามลำดับขั้นตอน

๒.๓ สังเกตพฤติกรรมการทำแบบทดสอบและแบบฝึกประจำหน่วยของนักเรียน เพื่อประเมิน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามรูปแบบ

๒.๔ จัดการเรียนการสอนตามขั้นตอนที่ระบุไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้

๓. การปฏิบัติหลังการสอนเสร็จสิ้น

๓.๑ ควบคุม และแนะนำให้นักเรียนทำแบบฝึกทักษะให้เสร็จตามเวลาที่กำหนด

๓.๒ ให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนด้วยความสุจริต

๓.๓ ตรวจแบบฝึกทักษะ แบบทดสอบก่อนเรียน หลังเรียน

๓.๔ บันทึกผลการสอบก่อนเรียน หลังเรียนของนักเรียน

๓.๕ ประเมินผลการใช้แบบฝึกประกอบการจัดการเรียนรู้

คำชี้แจงสำหรับนักเรียน

๑. ศึกษาและทำความเข้าใจ คำแนะนำ คำชี้แจง วิธีการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญอย่างละเอียด
๒. ศึกษามาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้ของแบบฝึกทักษะให้เข้าใจ
๓. ทำแบบทดสอบก่อนเรียน
๔. ศึกษาเนื้อหาทุกหัวข้อจากใบความรู้ให้เข้าใจ
๕. ฝึกทำกิจกรรมที่กำหนดให้
๖. ทำแบบฝึกทักษะเรื่องความรู้พื้นฐานการอ่านจับใจความสำคัญ
๗. ทำแบบทดสอบหลังเรียน
๘. ตรวจสอบคำตอบแบบทดสอบหลังเรียนจากภาคผนวกของแบบฝึกทักษะ
๙. การเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ นอกเหนือจากการฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญจากงานเขียนประเภทต่าง ๆ แล้วยังเป็นการฝึกให้นักเรียนเป็นผู้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในเรื่องต่อไปนี้ด้วย คือ
 - ๙.๑ ฝึกความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น
 - ๙.๒ ฝึกการทำงานให้เสร็จตามเวลา การส่งงานตามกำหนด
 - ๙.๓ ฝึกความรับผิดชอบในการทำงาน
 - ๙.๔ ฝึกความпенระเบียบเรียบร้อยในการจัดเก็บเอกสารงาน แบบฝึกทักษะ
๑๐. ห้ามทำเครื่องหมายใด ๆ ลงในแบบฝึกทักษะเล่มนี้

มาตรฐานการเรียนรู้ / ตัวชี้วัด/สาระสำคัญ

จุดประสงค์การเรียนรู้/สาระการเรียนรู้

สาระที่ ๑ การอ่าน

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ท ๑.๑ ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

ตัวชี้วัด

ม.๒/๒ จับใจความสำคัญ สรุปความและอธิบายรายละเอียดจากเรื่องที่อ่าน
ม.๒/๔ อภิปรายแสดงความคิดเห็นและข้อโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน

สาระสำคัญ

การอ่านจับใจความสำคัญเป็นทักษะการอ่านที่ควรฝึกฝน ช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องได้อย่างรวดเร็วและเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการอ่านที่ดี

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อ่านใบความรู้ เรื่อง “ความรู้พื้นฐานการอ่านจับใจความสำคัญ” และตอบคำถามแล้วสรุปใจความสำคัญ ได้ถูกต้อง
๒. มีทักษะในการอ่านและเขียนสรุปความการอ่านจับใจความสำคัญจากข้อความที่กำหนดได้ถูกต้อง
๓. มีทักษะในการสร้างความรู้และความคิดจากการอ่านจับใจความ เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจและแก้ปัญหาต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันได้ถูกต้อง

สาระการเรียนรู้

๑. ความหมายของใจความสำคัญ
๒. ความหมายของการอ่านจับใจความสำคัญ
๓. จุดมุ่งหมายของการจับใจความสำคัญ
๔. หลักในการอ่านจับใจความสำคัญ
๕. แนวการอ่านจับใจความ

เรื่อง ความรู้พื้นฐานการอ่านจับใจความสำคัญ

คำชี้แจง : แบบทดสอบก่อนเรียนเรื่องความรู้พื้นฐานการอ่านจับใจความสำคัญ จำนวน ๑๐ ข้อ เป็นข้อสอบแบบปรนัย ๔ ตัวเลือก ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว และทำเครื่องหมาย x ลงในกระดาษคำตอบ

๑. การอ่านจับใจความสำคัญ หมายความว่าอย่างไร
 - ก. การอ่านที่ผู้อ่านสามารถทราบถึงแนวคิดของเรื่องที่อ่านได้
 - ข. การอ่านที่ผู้อ่านเข้าใจเรื่องที่อ่านและสรุปความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้
 - ค. การอ่านที่ผู้อ่านสนุกสนานกับการดำเนินเรื่องราวที่เป็นไปอย่างน่าตื่นเต้น
 - ง. การอ่านที่ผู้อ่านสามารถนำไปปรับปรุงความสามารถในการอ่านของตนเองได้
๒. เพราะเหตุใดเราควรทำความเข้าใจลักษณะของหนังสือว่าเป็นหนังสือประเภทใด
 - ก. จะช่วยให้มีแนวทางอ่านจับใจความสำคัญได้ง่าย
 - ข. จะทำให้เกิดความเข้าใจในหนังสือได้อย่างรวดเร็ว
 - ค. จะทำให้อ่านได้อย่างเหมาะสม
 - ง. จะทำให้เข้าใจเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน
๓. การอ่านจับใจความสำคัญ ผู้อ่านต้องปฏิบัติอย่างไร
 - ก. แยกใจความสำคัญจากส่วนขยายใจความสำคัญ
 - ข. แยกเรื่องออกเป็นตอน ๆ
 - ค. แยกประเด็นของเรื่องว่าส่วนใดเป็นข้อมูลประกอบ
 - ง. อ่านให้รวดเร็วอย่างสม่ำเสมอ
๔. การที่เราจะอ่านจับใจความสำคัญอย่างง่ายที่สุดคือ
 - ก. พยายามแยกย่อหน้าแต่ละย่อหน้าออกจากกัน
 - ข. ตั้งคำถามและหาคำตอบจากเรื่องที่อ่าน
 - ค. พยายามหาว่าส่วนใดเป็นส่วนขยายใจความสำคัญ
 - ง. พิจารณาองค์ประกอบของเรื่องในคราวเดียวกัน
๕. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับใจความสำคัญ
 - ก. ครอบคลุมข้อความอื่น ๆ
 - ข. ทำให้เกิดเรื่อง
 - ค. เฉพาะตัว
 - ง. ถูกทุกข้อ

๖. ให้นักเรียนหาใจความสำคัญจากข้อความต่อไปนี้

ในกิจกรรมที่มนุษย์ต้องกระทำ การฟังเป็นกิจกรรมที่คนทำรองลงมาจากการหายใจเท่านั้น การฟังมีความสำคัญต่อความสำเร็จในชีวิตส่วนตัว อาชีพ สังคมและครอบครัว ถ้าคนทำงาน ได้เรียนรู้ถึงการฟังอย่างมีประสิทธิภาพ

ที่มา : คลังข้อสอบ ๑๐๐ ข้อ วิชา ภาษาไทยเพื่ออาชีพ ๒ (๒๐๐๐-๑๔๐๒)

- ก. คนทำงานได้เรียนรู้ถึงการฟังอย่างมีประสิทธิภาพ
 - ข. การฟังเป็นกิจกรรมที่คนทำรองลงมาจากการหายใจเท่านั้น
 - ค. การฟังมีความสำคัญต่อความสำเร็จในชีวิต
 - ง. การฟังเป็นกิจกรรมที่มนุษย์ต้องกระทำ
๗. ข้อใดไม่ใช่ลักษณะของใจความสำคัญ
- ก. ข้อความที่บอกรายละเอียดต่าง ๆ ในประโยค
 - ข. ข้อความที่คลุมใจความของข้อความอื่น ๆ ในตอนนั้น ๆ ได้ทุกข้อความ
 - ค. ใจความสำคัญที่มีลักษณะเป็นประโยค ส่วนมากจะปรากฏอยู่ต้นข้อความ
 - ง. ใจความสำคัญของข้อความหนึ่ง ๆ หรือย่อหน้าหนึ่ง ๆ ส่วนมากจะมีเพียงประการเดียว
๘. ให้นักเรียนหาใจความสำคัญจากข้อความต่อไปนี้

“ด้านหลังของโรงเรียนมีป่าละเมาะ ซึ่งมีบริเวณกว้างขวาง ค่ะเนว่าคงไม่น้อยกว่า ๒๐ ไร่ ป่าละเมาะนี้มีทั้งต้นไม้ที่ให้ร่มเงา ทั้งที่เป็นไม้ผลและไม้ดอกจึงเป็นที่อยู่อาศัยของนกหลาย ๆ ชนิด และแมลงต่าง ๆ ทั้งผึ้ง แมลงปอ และผีเสื้อ เมื่อเดินลึกเข้าไปประมาณ ๓ กิโลเมตร ก็ จะพบลำธารน้ำใส ซึ่งไหลมาจากต้นน้ำบนภูเขา”

ที่มา : คลังข้อสอบ ๑๐๐ ข้อ วิชา ภาษาไทยเพื่ออาชีพ ๒ (๒๐๐๐-๑๔๐๒)

- ก. เป็นที่อาศัยของนกหลาย ๆ ชนิดและแมลง
- ข. ป่าละเมาะนี้มีทั้งต้นไม้ที่ให้ร่มเงา ทั้งที่เป็นไม้ผลและไม้ดอก
- ค. ด้านหลังโรงเรียนมีป่าละเมาะ ซึ่งมีบริเวณกว้างขวาง ค่ะเนว่าคงไม่น้อยกว่า ๒๐ ไร่
- ง. เมื่อเดินลึกเข้าไปประมาณ ๓ กิโลเมตร ก็ จะพบลำธารน้ำใส ซึ่งไหลมาจากต้นน้ำบนภูเขา

๙. ให้นักเรียนหาใจความสำคัญจากข้อความต่อไปนี้

น้ำดื่มเป็นน้ำใช้ดื่มเพื่อแก้กระหาย เป็นสิ่งจำเป็นแก่ร่างกาย แต่น้ำดื่มอีกชนิดหนึ่งเป็นของไม่จำเป็น ไม่ได้มีไว้เพื่อแก้กระหาย จึงไม่จำเป็นต้องหัดดื่มน้ำชนิดนี้ ได้แก่ น้ำเมา น้ำเมาที่เป็นของต้องเรียกว่า เมรัย

หลักพระพุทธศาสนา

สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

- ก. น้ำชนิดนี้ได้แก่น้ำเมาที่เป็นของต้อง เรียกว่า เมรัย
 - ข. น้ำดื่มเป็นสิ่งจำเป็นแก่ร่างกาย น้ำดื่มเป็นน้ำใช้ดื่มเพื่อแก้กระหาย
 - ค. น้ำดื่มที่ไม่จำเป็นไม่ได้มีไว้เพื่อแก้กระหาย
 - ง. น้ำดื่มเป็นน้ำใช้ดื่มเพื่อแก้กระหาย
๑๐. ข้อใดไม่ใช่จุดมุ่งหมายของการอ่านจับใจความสำคัญ
- ก. อ่านแล้วสามารถสรุป ย่อเรื่องได้
 - ข. อ่านแล้วสามารถแต่งคำประพันธ์ได้
 - ค. อ่านแล้วสามารถปฏิบัติตามได้
 - ง. อ่านแล้วแสดงความคิดเห็นได้

ศึกษาความรู้หน้าต่อไป

เรื่อง ความรู้พื้นฐานการอ่านจับใจความสำคัญ

ความหมาย

การอ่านจับใจความสำคัญ หมายถึง การอ่านเพื่อเก็บสาระสำคัญของเรื่องที่อ่าน เช่น เก็บจุดมุ่งหมายสำคัญของเรื่อง เก็บเนื้อเรื่องที่สำคัญ เก็บความรู้หรือข้อมูลที่น่าสนใจ ตลอดจนแนวความคิดหรือทัศนะของผู้เขียน เป็นต้น

ใจความสำคัญ หมายถึง ใจความที่สำคัญ และเด่นที่สุดในย่อหน้า เป็นแก่นของย่อหน้าที่สามารถครอบคลุมเนื้อความในประโยคอื่นๆ ในย่อหน้านั้นหรือประโยคที่สามารถเป็นหัวเรื่องของย่อหน้านั้นได้ ถ้าตัดเนื้อความของประโยคอื่นออกหมด หรือสามารถเป็นใจความหรือประโยคเดียว ๆ ได้ โดยไม่ต้องมีประโยคอื่นประกอบ ซึ่งในแต่ละย่อหน้าจะมีประโยคใจความสำคัญเพียงประโยคเดียว หรืออย่างมากไม่เกิน ๒ ประโยค

ใจความรอง หรือ ผลความ (พน-ละ-ความ) หมายถึง ใจความ หรือประโยคที่ขยายความประโยคใจความสำคัญ เป็นใจความสนับสนุนใจความสำคัญให้ชัดเจนขึ้น อาจเป็นการอธิบายให้รายละเอียด ให้คำจำกัดความ ยกตัวอย่าง เปรียบเทียบ หรือแสดงเหตุผลอย่างถี่ถ้วน เพื่อสนับสนุนความคิด ส่วนที่มีใจความสำคัญ และมีใจความรอง แต่ช่วยขยายความให้มากขึ้น คือ รายละเอียด

ลักษณะของใจความสำคัญ

ใจความสำคัญมีลักษณะ ดังนี้

๑. ใจความสำคัญเป็นข้อความที่ทำหน้าที่คลุมใจความของข้อความอื่น ๆ ในตอนนั้น ๆ ได้หมด ข้อความนอกนั้นเป็นเพียงรายละเอียดหรือส่วนขยายใจความสำคัญเท่านั้น
๒. ใจความสำคัญของข้อความหนึ่ง ๆ หรือย่อหน้าหนึ่ง ๆ ส่วนมากจะมีเพียงประการเดียว
๓. ใจความสำคัญส่วนมากมีลักษณะเป็นประโยค อาจจะเป็นประโยคเดียวหรือประโยคซ้อนก็ได้แต่ในบางกรณีใจความสำคัญไม่ปรากฏเป็นประโยค เป็นเพียงใจความที่แฝงอยู่ในข้อความตอนนั้น ๆ
๔. ใจความสำคัญที่มีลักษณะเป็นประโยคส่วนมากจะปรากฏอยู่ต้นข้อความ

ในการอ่านใด ๆ ก็ตามจุดมุ่งหมายเพื่อจับใจความสำคัญของข้อความที่ได้อ่าน ดังนั้น ถ้ารู้จักสังเกตประโยคที่เป็นใจความสำคัญของข้อความแต่ละข้อความและรู้จักแยกใจความหลักออกจากใจความรองได้ ก็จะทำให้เราเข้าใจในสิ่งที่อ่านได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว

ความเครียดทำให้เพิ่มฮอร์โมนอะดรีนาลีนในเลือด ทำให้หัวใจเต้นเร็ว เส้นเลือดบีบตัว กล้ามเนื้อแข็งตึง ระบบย่อยอาหารผิดปกติเกิดอาการปวดหัว ปวดท้อง ใจสั่น ข้างชาอ่อนแรง

ความเครียดจึงเป็นตัวการให้แก่โรค

ใจความสำคัญ

เรื่องน่ารู้เกี่ยวกับการอ่านจับใจความสำคัญ

การอ่านจับใจความสำคัญให้เข้าใจง่ายและรวดเร็ว ผู้อ่านควรมีแนวทาง และพื้นฐานดังนี้

๑. สำรวจส่วนประกอบของหนังสือ เช่น ชื่อเรื่อง คำนำ สารบัญ ฯลฯ เพราะ ส่วนประกอบของหนังสือจะทำให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องหรือหนังสือที่อ่านได้กว้างขวางและรวดเร็ว
๒. ตั้งจุดมุ่งหมายในการอ่านเพื่อเป็นแนวทางใช้กำหนดวิธีอ่านให้เหมาะสมและจับใจความ หรือหาคำตอบได้รวดเร็วขึ้น โดยจับใจความให้ได้ว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ อย่างไร แล้ว นำมาสรุปเป็นใจความสำคัญ
๓. มีทักษะในการใช้ภาษา สามารถเข้าใจความหมายของคำศัพท์ต่าง ๆ มีประสบการณ์ หรือภูมิหลังเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน มีความเข้าใจลักษณะของหนังสือเพราะหนังสือแต่ละประเภทมีรูปแบบการแต่งและเป้าหมายของเรื่องที่แตกต่างกัน
๔. ใช้ความสามารถในด้านการแปลความหมายของคำ ประโยค และข้อความต่าง ๆ อย่างถูกต้องรวดเร็ว
๕. ใช้ประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องที่อ่านมาประกอบจะช่วยให้เข้าใจและจับใจความได้ง่ายขึ้น

สรุปการอ่านจับใจความสำคัญ หมายถึง การอ่านที่ต้องการ แยกแยะเรื่องที่อ่านให้ได้ว่า ส่วนใดเป็นใจความหรือข้อความที่สำคัญที่สุด และส่วนใดเป็นข้อความประกอบ การจับใจความจะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจว่าผู้เขียนต้องการสื่ออะไรอย่างถูกต้อง โดยผู้อ่าน ต้องใช้ความสามารถทางภาษาประสบการณ์หรือภูมิหลังในด้านการแปลความหมายของคำ ข้อความ เพื่อจับใจความได้รวดเร็วขึ้น

การฝึกฝนให้เป็นนักอ่านจับใจความสำคัญ

การฝึกฝนให้เป็นนักอ่านจับใจความสำคัญ ต้องฝึกฝนด้วยวิธีการต่อไปนี้

๑. สร้างนิสัยรักการอ่าน โดยพยายามฝึกอ่านข้อความทุกประเภท แม้แต่ป้ายประกาศต่าง ๆ ก็ควรอ่าน การฝึกอ่านบ่อย ๆ จะทำให้เกิดนิสัยรักการอ่าน อ่านหนังสือได้เร็ว ช่างสังเกต และจดจำข้อความต่าง ๆ ได้ดีขึ้น
๒. หัดใช้พจนานุกรม เมื่ออ่านแล้วพบคำศัพท์ที่ไม่เข้าใจอย่าท้อถอยหรือปล่อยผ่าน การใช้พจนานุกรมจะให้นักเรียนรู้คำศัพท์มากขึ้น
๓. จดบันทึกการอ่าน ขณะที่อ่านควรมีสุมุดจดบันทึก เพื่อบันทึกถ้อยคำที่น่าสนใจ แปลกใหม่ ไพเราะ มีคติข้อคิด ความรู้ใหม่ๆ หรือข้อความที่นักเรียนประทับใจ โดยบันทึกชื่อหนังสือและ ผู้เขียนไว้ด้วย และหากเป็นหนังสือที่นักเรียนต้องอ่านบ่อย ๆ อาจใช้ปากกา ชีตเน้นข้อความ หรือ แปะกระดาษสีคั่นหน้าที่มีข้อความดังกล่าว
๔. ฝึกจับใจความสำคัญที่ละย่อหน้า การอ่านจับใจความสำคัญนั้น ควรเริ่มต้นจากการจับใจความสำคัญในแต่ละย่อหน้าให้ได้ถูกต้องแม่นยำเสียก่อน เพราะงานเขียนที่ดีนั้นแม้มีใจความหลายอย่าง แต่ในหนึ่งย่อหน้าจะมีใจความสำคัญเพียงหนึ่งใจความเท่านั้น หากเรื่องมีหลายย่อหน้าแสดงว่ามีใจความสำคัญหลายใจความ เมื่อนำใจความสำคัญของแต่ละย่อหน้ามาพิจารณาร่วมกันก็จะทำให้สามารถจับใจความสำคัญของเรื่องได้ในที่สุด

วิธีอ่านจับใจความสำคัญ

๑. พิจารณาที่ละย่อหน้า
๒. ตัดส่วนที่เป็นรายละเอียดออกได้ เช่น ตัวอย่าง สำนวนโวหาร อุปมาอุปไมย (การเปรียบเทียบ) ตัวเลข สถิติ ตลอดจนคำถามหรือคำพูดของผู้เขียน ซึ่งเป็นส่วนขยายใจความสำคัญ
๓. สรุปใจความสำคัญด้วยสำนวนภาษาของตนเอง

ตัวอย่างการอ่านจับใจความสำคัญ

เรื่อง สามแม่ลูก

เช้าวันเสาร์ แม่ชวนปิ่นกับป่านไปเก็บผักที่ท้องนา ก่อนไปแม่เตือนปิ่นกับป่านว่าเดินไปนะอย่าวิ่ง แต่ปิ่นไม่ฟังแอบกระซิบชวนป่านว่า ป่านเราวิ่งแข่งกันไปเก็บดอกไม้กันไหมล่ะ ป่านบอกว่าไม่หรอกพี่ แม่ไม่ให้วิ่ง ดังนั้นปิ่นจึงวิ่งไปตามลำพัง เพื่อเก็บดอกไม้และจับผีเสื้อ และแมลงที่กำลังบินตอมเกสรดอกไม้ ส่วนป่านเดินข้ามคลองเล็กๆ ไป โดยมีไม้ไผ่เป็นทางข้าม แต่ปิ่นรีบร้อนและไม่ได้ระมัดระวังการข้ามสะพาน ทันใดนั้น ป่านก็ได้ยินเสียงร้องว่า “โอย! ช่วยด้วย” แล้วร่างของปิ่นก็ตกลงไปในน้ำ แม่รีบวิ่งมาช่วยไว้ทันและสอนปิ่นว่าที่หลังอย่าประมาท เพราะอาจทำให้เสียชีวิตได้

ใคร /อะไร	ทำอะไร	ทำไม	เพราะอะไร
แม่ชวนปิ่นกับป่านไปเก็บผัก	แม่บอกให้ปิ่นกับป่านเดินอย่างระวังไม่ให้วิ่ง	อันตราย	ทางไม่สะดวก

สรุปใจความสำคัญ : แม่ชวนปิ่นและป่านไปเก็บผัก และไม่ให้วิ่งเพราะทางไม่สะดวก จะเป็นอันตรายได้

กิจกรรมที่ ๑

แบบฝึกทักษะพื้นฐานการอ่านจับใจความสำคัญ

๘

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามใหญ่ถูกต้อง

๑. “ ตุ่ม... ตุ่ม ตุ่ม ” เสียงกลองดังสนั่น มีคนหลายคนเดินหิ้วของอยู่ข้างหน้า ลุงเซย
หันหน้าไปทักทายคนเหล่านั้น และมองดูหนูแก้ว
“ อ้าวไปอย่างไร มาอย่างไรจึงมาอยู่แถวนี้ล่ะ ”
“ หนูเดินตามลุงมาค่ะ ลุงจะไปไหนคะ ”
“ ลุงจะไปทำบุญที่วัด มาไปด้วยกัน ”
หนูแก้วดีใจที่ลุงชวนไปวัดด้วย

วิธีการสรุปใจความสำคัญ

ใคร :
ทำอะไร :
ที่ไหน :
เมื่อไร :
ผลเป็นอย่างไร :

สรุปใจความสำคัญ

.....
.....
.....
.....

๒. ประชาชน ทอดยเดินทางเขาทำบุญวันวิสาขบูชาที่วัดโพธารวาสอย่างตอเนื่อง เพื่อความเป็นสิริมงคลแกชีวิต บรรยาการการทำบุญวันวิสาขบูชา ซึ่งเปวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาที่วัดโพธารวาส หรือวัดโพธิ์ มีพุทธศาสนิกชนประชาชนตางทอดยเดินทางเขามารวมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาอย่างตอเนื่อง ที่มาเปนครอบครัวทั้งเด็กและผู้ใหญ่ ผู้สูงอาย และมีการนำอาหาร พร้อมดอกไม้ เครื่องสังฆทาน มาทำบุญตักบาตร ถวายแดพระสงฆพร้อมกับฟังธรรมเทศนาในวงเช้า จากนั้นมีการทำบุญบริจาคตางๆ เพื่อความเป็นสิริมงคลกับชีวิตและครอบครัว อาทิ การทำบุญโลงศพ การบริจาคปจจัยเพื่อช่วยบำรุงวัดโพธารวาสในวันสำคัญนี้ด้วย ส่วนในวงเย็นก็จะมีการจัดกิจกรรมให้พุทธศาสนิกชนไตรวมเวียนเทียนเปประจำทุกปด้วย

วิธีการสรุปใจความสำคัญ

ใคร :
 ทำอะไร :
 ที่ไหน :
 เมื่อไร :
 ผลเป็นอย่างไร :

สรุปใจความสำคัญ

.....

๓. กระเบื้องเคลือบในห้องน้ำมักจะเกิดความสกปรกได้ง่าย ถ้าหากไม่ดูแลรักษาอย่างสม่ำเสมอ เมื่อปล่อยทิ้งไว้นาน ๆ นับวันคราบโคลก็จะเต็มไปด้วยหนืด จนอาจเป็นอันตรายได้ มีวิธีการทำความสะอาดได้ง่าย ๆ คือ เพียงแค่เอาน้ำราดตรงบริเวณที่กระเบื้องเคลือบสกปรก แล้วนำเกลือมาโรยลงบนแปรงขัดทั่วห้องน้ำและที่ผนังของห้องน้ำ จะพบว่า เกลือช่วยขจัดคราบสกปรกต่าง ๆ ให้นหายไปอย่างง่ายดาย เมื่อขัดเสร็จแล้วล้างห้องน้ำให้คราบเกลือออกให้หมด เพียงเท่านี้ห้องน้ำก็จะดูสะอาดปราศจากคราบโคลเป็นเงาแวววาวเหมือนของใหม่

วิธีการสรุปใจความสำคัญ

ใคร :
 ทำอะไร :
 ที่ไหน :
 เมื่อไร :
 ผลเป็นอย่างไร :

สรุปใจความสำคัญ

.....

๔. การใช้สีปรุงแต่งอาหารคาวและหวานเพื่อให้สวยงามน่ารับประทาน เราควร จะใช้สีจากธรรมชาติ ส่วนใหญ่จะได้จากส่วนต่าง ๆ ของพืช เช่น ดอก ผล ใบ แก่น เหง้า เป็นต้น ต่อมาจะมีสีหลายชนิดได้จากการสังเคราะห์ทางวิทยาศาสตร์ มีการค้นคว้าทดลองสีสังเคราะห์ บางชนิดเป็นอันตรายต่อผู้บริโภค ดังนั้น เราควรเลือกบริโภคอาหารที่ไม่ใส่สี ถ้าจำเป็นต้องใช้สีเพื่อให้อาหารสวยงาม น่ารับประทานก็ควรใส่สีผสมอาหารจากสีธรรมชาติที่ได้จากพืช จะได้อาหารที่มีความปลอดภัย

วิธีการสรุปใจความสำคัญ

ใคร :
 ทำอะไร :
 ที่ไหน :
 เมื่อไร :
 ผลเป็นอย่างไร :

สรุปใจความสำคัญ

.....

๕. นกคีรีบุณเป็นนกที่มาจากต่างประเทศ พ่อค้ามักจะส่งมาจาก ฮอลแลนด์ เยอรมัน ไต้หวัน เป็นส่วนใหญ่ อย่างไรก็ตามเนื่องจากนกคีรีบุณมีต้นกำเนิดมาจากภูมิประเทศแถบร้อน ฉะนั้นสภาพอากาศบ้านเราจึงเหมาะสมที่จะเลี้ยงนกคีรีบุณได้เป็นอย่างดี แต่ต้องระวังในเรื่องยุง เพราะนกคีรีบุณแพ้ยุง ถ้าโดนยุงกัดจะทำให้นกอ่อนแอและตายได้ในที่สุด

วิธีการสรุปใจความสำคัญ

ใคร :
 ทำอะไร :
 ที่ไหน :
 เมื่อไร :
 ผลเป็นอย่างไร :

สรุปใจความสำคัญ

.....

ประโยคใจความสำคัญ

คำชี้แจง ให้นักเรียนแยกประโยคที่ประโยคใจความสำคัญของข้อความที่กำหนดให้ต่อไปนี้

๑. ควายเป็นสัตว์อยู่คู่กับสังคมไทยมานานตั้งแต่ครั้งบรรพบุรุษ มีความสัมพันธ์กับคนไทยอย่างแนบแน่น ควายใช้ในการไถนา ใช้ในการลากเกวียน หรือใช้ในการทำศึกสงคราม เพราะแข็งแรง และอ่อนโยน แต่ควายที่เลี้ยงเป็นฝูงจะปราดเปรียว จับและควบคุมได้ยากกว่าควายบ้าน เพราะเป็นสัตว์ที่มีสัญชาตญาณในการป้องกันตนเองสูงในภาวะที่มีภัยถึงตัว ควายจะชอบนอนแช่ปลัก โดยเฉพาะช่วงที่มีอากาศร้อน ถ้าไม่มีปลักให้แช่ แต่มิฉะนั้น ควายมักสร้างปลักเอง โดยลงนอนเกลือกกลิ้ง ในบริเวณที่มีน้ำและ ะ จนเกิดเป็นแอ่ง

ประโยคใจความสำคัญ คือ

.....

.....

.....

๒. คนที่จะเป็นคนฉลาดรอบรู้จะต้องเป็นคนที่รู้จักหน้าที่ของตนเอง เมื่อรูว่าตนเองเป็นนักเรียน ก็ควรศึกษาเล่าเรียนอย่างเต็มที่ ตั้งใจเรียนอย่างสุดความสามารถ และรู้จักคนหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ นอกจากรู้หน้าที่แล้วควรจะมีวินัย และมีความรับผิดชอบสามารถควบคุมความประพฤติของตนเองให้ทำในสิ่งที่ควรกระทำหรือรณที่จะทำในสิ่งที่ถูกต้อง

ประโยคใจความสำคัญ คือ

.....

.....

.....

๓. อาหารมื้อหลักที่ไม่ควรงดก็คือ อาหารมื้อเช้า เนื่องจากตอนเช้าเป็นการเริ่มต้นทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิต อาหารมื้อเช้าจะทำให้ร่างกายได้รับพลังงานและสารอาหารอย่างเพียงพอ สามารถปฏิบัติงานในแต่ละวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ระยะเวลาระหว่างมื้อเย็นกับมื้อเช้าห่างกันถึง ๑๒ ชั่วโมง อาหารที่ได้รับประทานตั้งแต่ตอนเย็นจะถูกเผาผลาญเป็นพลังงานจนหมดสิ้น ระดับน้ำตาลในเลือดก็ลดต่ำลงจึงทำให้ร่างกายต้องการอาหารเพื่อสร้างพลังงานใหม่

ประโยคใจความสำคัญ คือ

.....

.....

.....

๔. การปูพื้นฐานการเรียนรู้ที่ดีคือ การรู้จักฝึกฝนตนให้เป็นคนที่ใฝ่หาความรู้ รักการอ่านหนังสือ รู้จักคิด รู้จักพัฒนาตนเอง หาความก้าวหน้าในชีวิต มีความอดทน ขยัน แผนแน และรู้จักวางแผน จัดการชีวิตของตนเอง บางคนอาจจะไม่ได้มีโอกาสเรียนหนังสือในโรงเรียน แต่ความรู้มีไ้หาได้ แต่เพียงในโรงเรียนเท่านั้น คนไม่ได้เรียนในระบบโรงเรียน อาจจะมีความรู้เท่าเทียมหรือมากกว่าผู้ที่ได้รับการศึกษาจากโรงเรียนเสียอีก เพราะความใฝ่รู้ช่วยให้คนประสบความสำเร็จได้เช่นกัน

ประโยคใจความสำคัญ คือ

.....

.....

.....

๕. กินดีไม่ดีใครๆ ก็รู้ แต่หาความหิวไม่ปราณี แสบทองจนนอนไม่ได้ จะทำยังไงดีละ?!อะไร กินได้อะไรกินไม่ได้

น้ำเตาหู ที่มีขายทั่วไปในตลาดตรง เป็นทางเลือกที่ดีสำหรับบรรเทาความหิวยามกลางคืน นอกจากจะอุบะท้องแล้ว ยังมีกรดอะมิโนทริปโตฟานที่ช่วยให้คุณหลับสบายอีกด้วย ควรเลือกดื่มแบบที่ไม่เติมน้ำตาล และธัญพืชอะไรเลย ระบบย่อยจะได้ไม่ต้องทำงานหนักมากนัก แต่หากติดหวานก็พออนุโลมใส่น้ำตาลได้ ๑ ช้อนชา

สม เป็นผลไม้ที่มีสารอาหารมากมายทั้งวิตามินเอ บี ซี และอื่นๆ แต่ก็มีน้ำตาลสูงเช่นกัน เวลากินต้องกินทั้งผลเท่านั้น ไม่ควรดื่มเฉพาะน้ำสมคั้น เพราะจะให้น้ำตาลในปริมาณเกินพอดี หากคุณกินแล้วต้องกลับไปทำงานต่อ รสเปรี้ยวๆ หนอยของสมจะช่วยลดความเครียดและทำให้คุณรู้สึกสดชื่นขึ้น

แอปเปิล ถ้าเป็นแอปเปิลเขียวก็ดี แต่หาไม่มี แอปเปิลแดงก็ได้ เพราะผลไม้ชนิดนี้มีใยอาหารสูง ทำให้คุณอิ่มท้อง แต่มีแคลอรีค่อนข้างต่ำ ลูกขนาดประมาณหนึ่งกำมือให้พลังงานไม่ถึง ๖๐ แคลอรีด้วยซ้ำ

น้ำเปล่า หากคุณจำเป็นต้องอยู่ดึก ควรจิบน้ำเปล่าเรื่อย ๆ เพื่อป้องกันอาการขาดน้ำและให้ร่างกายรู้สึกสดชื่นลองดื่มน้ำสักแก้วสองแก้ว รอสัก ๑๐ นาที หากท้องยังร้องไม่หยุด คอยตรงเขาไปค้นตู้เย็นหาตัวช่วยอื่น ๆ บรรเทาความหิว

ประโยคใจความสำคัญ คือ

.....

.....

.....

ระบุดใจความสำคัญ

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วให้ระบุดใจความสำคัญของข้อความต่อไปนี้ ตรงกับหมายเลขใด

๑. “เวลา” กับ “โอกาส” เป็นสองอย่างที่ไม่เคยรอเรา (๑) / ถ้ามันมาแล้วไม่รีบคว้าเอาไว้จะเป็นการยากที่จะได้พบมันอีกหน (๒)

ระบุดใจความสำคัญคือ หมายเลข.....

๒. การเป็น “ผู้นำ” ไม่ใช่ผู้ที่อยากเดินนำผู้อื่น (๑) / แต่การเป็น “ผู้นำที่ดี” ต้องอยากให้อื่น เดินตาม (๒)

ระบุดใจความสำคัญคือ หมายเลข.....

๓. ไม่ต้องตั้งใจเรียนมากไปเอาแค่นี้พอหางานดี ๆ ทำก็พอ (๑) / เพราะโลกแห่งความเป็นจริงวัดกันที่ผลงานไม่ใช่ที่เกรด (๒)

ระบุดใจความสำคัญคือ หมายเลข.....

๔. กอนหาคนมาชวยงานตองเซ้ระบบการทำงานและระเบียบให่ดีกอนจะไดผลผลิตเพิ่มทวีคุณ (๑) / และชวยพอนแรงแตหากระบบยังละเทะแลวเอาคนมาชวยงาน ปัญหาอาจจะทวีคุณ (๒)

ประโยคใจความสำคัญคือ หมายเลข.....

๕. ในโลกที่ทุกอย่างเชื่อมตอกันได้หมด (๑) / นายจางสามารถหาคนเก่ง ๆ มาทำงานให้ได้จากทั่วโลก (๒) ดังนั้นจะไม่มีที่ว่างสำหรับพนักงานระดับกลาง ๆ อีกต่อไป (๓)

ประโยคใจความสำคัญคือ หมายเลข.....

๖. ปริมาณของ “ความสุข” ไม่ได้ขึ้นอยู่กับจำนวนของ “สิ่งดี ๆ” ที่เราได้รับ (๑) / แต่อยู่ที่ “มุมมอง” ของเราที่มีต่อ “สิ่งเหล่านั้น” (๒)

ประโยคใจความสำคัญคือ หมายเลข.....

๗. ผู้หญิงที่มีแต่ “ความสวย” แต่ “ไม่มีสมอง” (๑) / ผู้ชายก็คงมองคุณเพียงแค “ของหวาน” แต่ไม่ใช่ “อาหารจานหลัก” (๒)

ประโยคใจความสำคัญคือ หมายเลข.....

๘. ไม่ต้องบินให้สูงอย่างใครเขา (๑).../ จงบินเอาเท่าที่เราจะบินไหว (๒)/ ทาที่บินไม่จำเป็นต้องเหมือนใคร (๓) / แคว้นไปให้ถึงฝนเท่านั้นพอ (๔)

ประโยคใจความสำคัญคือ หมายเลข.....

๙. อยาเปนศัตรูกับใครก็ตามบนโลกใบนี้ (๑) / เพราะคุณจะไม่มีความรู้ (๒) / วันหนึ่งเขาอาจจะยิ่งใหญ่ (๓) / จนกลับมาทำร้ายคุณก็ได้ (๔)

ประโยคใจความสำคัญคือ หมายเลข.....

๑๐. มนุษยเรานี้ ยอมสูญเสียสุขภาพเพื่อให้ได้เงินมา (๑) / แล้วต้องยอมสูญเสียเงินตรา เพื่อพนฟูรักษาสุขภาพ (๒) / แลแล้วก็เฝ้าเป็นกังวลกับอนาคต จนไม่มีความรื่นรมย์กับปัจจุบัน (๓) / ผลที่เกิดขึ้นจริง ๆ ก็คือ เขาไม่ได้อยู่กับปัจจุบัน (๔) / หรือแม้กระทั่งอยู่กับอนาคต เขาดำเนินชีวิตเสมือนหนึ่งว่าเขาจะไม่วันตาย และแล้วเขาก็ตายอย่างไม่เคยมีชีวิตอยู่จริง (๕)

ประโยคใจความสำคัญคือ หมายเลข.....

เรื่อง ความรู้พื้นฐานการอ่านจับใจความสำคัญ

คำชี้แจง : แบบทดสอบหลังเรียนเรื่องความรู้พื้นฐานการอ่านจับใจความสำคัญ จำนวน ๑๐ ข้อ เป็นข้อสอบแบบปรนัย ๔ ตัวเลือก ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว และทำเครื่องหมาย x ลงในกระดาษคำตอบ

๑. การอ่านจับใจความสำคัญ หมายความว่าอย่างไร
 - ก. การอ่านที่ผู้อ่านสามารถทราบถึงแนวคิดของเรื่องที่อ่านได้
 - ข. การอ่านที่ผู้อ่านเข้าใจเรื่องที่อ่านและสรุปความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้
 - ค. การอ่านที่ผู้อ่านสนุกสนานกับการดำเนินเรื่องราวที่เป็นไปอย่างน่าตื่นเต้น
 - ง. การอ่านที่ผู้อ่านสามารถนำไปปรับปรุงความสามารถในการอ่านของตนเองได้
๒. การอ่านจับใจความสำคัญ ผู้อ่านต้องปฏิบัติอย่างไร
 - ก. แยกใจความสำคัญจากส่วนขยายใจความสำคัญ
 - ข. แยกเรื่องออกเป็นตอน ๆ
 - ค. แยกประเด็นของเรื่องราวส่วนใดเป็นข้อมูลประกอบ
 - ง. อ่านให้รวดเร็วอย่างสม่ำเสมอ
๓. เพราะเหตุใดเราควรทำความเข้าใจลักษณะของหนังสือว่าเป็นหนังสือประเภทใด
 - ก. จะช่วยให้มีแนวทางอ่านจับใจความสำคัญได้ง่าย
 - ข. จะทำให้เกิดความเข้าใจในหนังสือได้อย่างรวดเร็ว
 - ค. จะทำให้อ่านได้อย่างเหมาะสม
 - ง. จะทำให้เข้าใจเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน
๔. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับใจความสำคัญ
 - ก. ครอบคลุมข้อความอื่น ๆ
 - ข. ทำให้เกิดเรื่อง
 - ค. เด่นเฉพาะตัว
 - ง. ถูกทุกข้อ
๕. การที่เราจะอ่านจับใจความสำคัญอย่างง่ายที่สุดคือ
 - ก. พยายามแยกย่อหน้าแต่ละย่อหน้าออกจากกัน
 - ข. ตั้งคำถามและหาคำตอบจากเรื่องที่อ่าน
 - ค. พยายามหาว่าส่วนใดเป็นส่วนขยายใจความสำคัญ
 - ง. พิจารณาองค์ประกอบของเรื่องในคราวเดียวกัน

๖. ข้อใดไม่ใช่ลักษณะของใจความสำคัญ

- ก. ข้อความที่บอกรายละเอียดต่าง ๆ ในประโยค
- ข. ข้อความที่คลุมใจความของข้อความอื่น ๆ ในตอนนั้น ๆ ได้ทุกข้อความ
- ค. ใจความสำคัญที่มีลักษณะเป็นประโยค ส่วนมากจะปรากฏอยู่ต้นข้อความ
- ง. ใจความสำคัญของข้อความหนึ่ง ๆ หรือย่อหน้าหนึ่ง ๆ ส่วนมากจะมีเพียงประการเดียว

๗. ให้นักเรียนหาใจความสำคัญจากข้อความต่อไปนี้

ในกิจกรรมที่มนุษย์ต้องกระทำ การฟังเป็นกิจกรรมที่คนทำรองลงมาจากการหายใจเท่านั้น การฟังมีความสำคัญต่อความสำเร็จในชีวิตส่วนตัว อาชีพ สังคมและครอบครัว ถ้าคนทำงานได้เรียนรู้ถึงการฟังอย่างมีประสิทธิภาพ

ที่มา : คลังข้อสอบ ๑๐๐ ข้อ วิชา ภาษาไทยเพื่ออาชีพ ๒ (๒๐๐๐-๑๑๐๒)

- ก. คนทำงานได้เรียนรู้ถึงการฟังอย่างมีประสิทธิภาพ
- ข. การฟังเป็นกิจกรรมที่คนทำรองลงมาจากการหายใจเท่านั้น
- ค. การฟังมีความสำคัญต่อความสำเร็จในชีวิต
- ง. การฟังเป็นกิจกรรมที่มนุษย์ต้องกระทำ

๘. ให้นักเรียนหาใจความสำคัญจากข้อความต่อไปนี้

“ด้านหลังของโรงเรียนมีป่าละเมาะ ซึ่งมีบริเวณกว้างขวาง คະเนาะคงไม่น้อยกว่า ๒๐ ไร่ ป่าละเมาะนี้มีทั้งต้นไม้ที่ให้ร่มเงา ทั้งที่เป็นไม้ผลและไม้ดอกจึงเป็นที่อยู่อาศัยของนกหลาย ๆ ชนิด และแมลงต่าง ๆ ทั้งผึ้ง แมลงปอ และผีเสื้อ เมื่อเดินลึกเข้าไปประมาณ ๓ กิโลเมตร ก็จะพบลำธารน้ำใส ซึ่งไหลมาจากต้นน้ำบนภูเขา”

ที่มา : คลังข้อสอบ ๑๐๐ ข้อ วิชา ภาษาไทยเพื่ออาชีพ ๒ (๒๐๐๐-๑๑๐๒)

- ก. เป็นที่อาศัยของนกหลาย ๆ ชนิดและแมลง
- ข. ป่าละเมาะนี้มีทั้งต้นไม้ที่ให้ร่มเงา ทั้งที่เป็นไม้ผลและไม้ดอก
- ค. ด้านหลังโรงเรียนมีป่าละเมาะ ซึ่งมีบริเวณกว้างขวาง คະเนาะคงไม่น้อยกว่า ๒๐ ไร่
- ง. เมื่อเดินลึกเข้าไปประมาณ ๓ กิโลเมตร ก็จะพบลำธารน้ำใส ซึ่งไหลมาจากต้นน้ำบนภูเขา

๙. ข้อใดไม่ใช่จุดมุ่งหมายของการอ่านจับใจความสำคัญ

- ก. อ่านแล้วสามารถสรุป ย่อเรื่องได้
- ข. อ่านแล้วสามารถแต่งคำประพันธ์ได้
- ค. อ่านแล้วสามารถปฏิบัติตามได้
- ง. อ่านแล้วแสดงความคิดเห็นได้

๑๐. ให้นักเรียนหาใจความสำคัญจากข้อความต่อไปนี้

น้ำดื่มเป็นน้ำใช้ดื่มเพื่อแก้กระหาย เป็นสิ่งจำเป็นแก่ร่างกาย แต่น้ำดื่มอีกชนิดหนึ่งเป็นของไม่จำเป็น ไม่ได้มีไว้เพื่อแก้กระหาย จึงไม่จำเป็นต้องหัดดื่มน้ำชนิดนี้ ได้แก่ น้ำเมา น้ำเมาที่เป็นของดองเรียกว่า เมรัย

หลักพระพุทธศาสนา

สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

- ก. น้ำชนิดนี้ได้แก่น้ำเมาที่เป็นของดอง เรียกว่า เมรัย
- ข. น้ำดื่มเป็นสิ่งจำเป็นแก่ร่างกาย น้ำดื่มเป็นน้ำใช้ดื่มเพื่อแก้กระหาย
- ค. น้ำดื่มที่ไม่จำเป็นไม่ได้มีไว้เพื่อแก้กระหาย
- ง. น้ำดื่มเป็นน้ำใช้ดื่มเพื่อแก้กระหาย

เรื่อง ความรู้พื้นฐานการอ่านจับใจความสำคัญ

แบบประเมินคะแนนการพัฒนา ชื่อกลุ่ม.....

ลำดับ ที่	ชื่อสมาชิก	คะแนน ส่วนตัว	คะแนนเฉลี่ย ของกลุ่ม	คะแนน พิเศษ	คะแนน การพัฒนา
๑					
๒					
๓					
๔					
๕					
๖					
๗					
คะแนนรวม					

เกณฑ์การพัฒนา

คะแนนการพัฒนา	ระดับคุณภาพ
๐-๒	ปรับปรุง
๓-๕	พอใช้
๖-๘	ดี
๙-๑๐	ดีมาก

ภาคผนวก

เรื่อง ความรู้พื้นฐานการอ่านจับใจความสำคัญ

ข้อที่	คำตอบ
๑	ข
๒	ก
๓	ก
๔	ข
๕	ก
๖	ค
๗	ก
๘	ค
๙	ข
๑๐	ข

แบบฝึกทักษะพื้นฐานการอ่านจับใจความสำคัญ

๑. ใคร : ลุงเซย กับ หนูแก้ว

ทำอะไร : กำลังจะไปทำบุญ

ที่ไหน : วัด

เมื่อไร : มีงานบุญ หรือ งานวัด

ผลเป็นอย่างไร : ลุงเซยชวนหนูแก้วไปวัด

สรุปใจความสำคัญ :

ลุงเซยกำลังจะไปทำบุญที่วัด หนูแก้วเดินตามมา ลุงเซยจึงชวนไปวัดด้วยกัน

๒. ใคร : ประชาชน

ทำอะไร : ทำบุญ

ที่ไหน : วัดโพธารวาส

เมื่อไร : วันวิสาขบูชา

ผลเป็นอย่างไร : เพื่อเป็นสิริมงคลกับชีวิตและครอบครัว

สรุปใจความสำคัญ :

ประชาชนเดินทางมาทำบุญวันวิสาขบูชาที่วัดโพธารวาส เพื่อความเป็นสิริมงคลแก่ชีวิตและครอบครัว

๓. ใคร : เกลือ

ทำอะไร : ช่วยขจัดคราบสกปรก

ที่ไหน : กระเบื้องเคลือบในห้องน้ำ

เมื่อไร : เมื่อใช้นาน ๆ

ผลเป็นอย่างไร : ห้องน้ำดูสะอาดปราศจากคราบสกปรก

สรุปใจความสำคัญ :

กระเบื้องเคลือบในห้องน้ำเกิดคราบสกปรก เมื่อปล่อยทิ้งไว้นาน ๆ วิธีการทำความสะอาดได้ง่าย ๆ คือ นำเกลือมาโรยแล้วขัดให้ทั่วห้องน้ำจะช่วยขจัดคราบสกปรกต่าง ๆ ทำให้ห้องน้ำดูสะอาดปราศจากคราบโคลเป็นเงาแวววาวเหมือนของใหม่

๔. ใคร : สีส้มอาหาร

ทำอะไร : ผสมอาหารคาวและหวาน

ที่ไหน : ร้านอาหารคาว หวาน

เมื่อไร : ต้องการให้อาหารสีสวยงามน่ารับประทาน

ผลเป็นอย่างไร : ควรใช้สีธรรมชาติเพราะสีสังเคราะห์บางชนิดเป็นอันตรายต่อผู้บริโภค

สรุปใจความสำคัญ :

เราควรเลือกบริโภคอาหารที่ไม่ใส่สี ถ้าจำเป็นต้องใช้สีเพื่อให้อาหารสวยงาม ก็ควรใส่สีผสมอาหารจากสีธรรมชาติที่ได้จากพืช เพื่อความปลอดภัยเพราะสีสังเคราะห์ บางชนิดเป็นอันตรายต่อผู้บริโภค

๕. ใคร : นกคีรีบุณ

ทำอะไร : แพ้ยุง

ที่ไหน : สภาพอากาศบ้านเรา

เมื่อไร : เมื่อโดนยุงกัด

ผลเป็นอย่างไร : ต้องระวังในเรื่องยุง เพราะถ้าโดนยุงกัดจะทำให้สกปรกและตายในที่สุด

สรุปใจความสำคัญ :

นกคีรีบุณส่วนใหญ่เป็นนกที่พ่อค้าขนส่งมาจากฮอลแลนด์ เยอรมัน ไต้หวัน นกคีรีบุณมีต้นกำเนิดมาจากประเทศแถบร้อน สภาพอากาศภายในบ้านเราเหมาะสมที่จะเลี้ยง แต่ต้องระวังในเรื่องยุง เพราะถ้าโดนยุงกัดจะทำให้สกปรกและตายได้ในที่สุด

แนวคำตอบ...กิจกรรมที่ ๒

๒๗

ประโยคใจความสำคัญ

คำชี้แจงให้นักเรียนแยกประโยคที่เน้นใจความสำคัญของข้อความที่กำหนดให้ต่อไปนี้

๑. ควายเป็นสัตว์อยู่คู่กับสังคมไทยมานานตั้งแต่ครั้งบรรพบุรุษ มีความสัมพันธ์กับคนไทยอย่างแนบแน่น ควายใช้ในการไถนา ใช้ในการลากเกวียน หรือใช้ในการทำศึกสงคราม เพราะแข็งแรง และอ่อนโยน แต่ควายที่เลี้ยงเป็นฝูงจะปราดเปรียว จับและควบคุมได้ยากกว่าควายบ้าน เพราะเป็นสัตว์ที่มีสัญชาตญาณในการป้องกันตนเองสูงในภาวะที่มีภัยถึงตัว ควายจะชอบนอนแช่ปลัก โดยเฉพาะช่วงที่มีอากาศร้อน ถ้าไม่มีปลักให้แช่ แต่มิฉะนั้น ควายมักสร้างปลักเอง โดยลงนอนเกลือกกลิ้ง ในบริเวณที่มีน้ำแฉะ ๆ จนเกิดเป็นแอ่ง

ประโยคใจความสำคัญ คือ ควายเป็นสัตว์อยู่คู่กับสังคมไทยมานานตั้งแต่ครั้งบรรพบุรุษ

๒. คนที่จะเป็นคนฉลาดรอบรูจะต้องเป็นคนที่รู้จักหน้าที่ของตนเอง เมื่อรูว่าตนเองเป็นนักเรียน ก็ควรศึกษาเล่าเรียนอย่างเต็มที่ ตั้งใจเรียนอย่างสุดความสามารถ และรู้จักหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ นอกจากรูหน้าที่แล้วควรจะมีวินัย และความรับผิดชอบสามารถควบคุมความประพฤติของตนเองให้ทำในสิ่งที่ควรกระตือรือร้นที่จะทำในสิ่งที่ถูกต้อง

ประโยคใจความสำคัญ คือ คนที่จะเป็นคนฉลาดรอบรูจะต้องเป็นคนที่รู้จักหน้าที่ของตนเอง

๓. อาหารมื้อหลักที่ไม่ควรงดก็คือ อาหารมื้อเช้า เนื่องจากตอนเช้าเป็นการเริ่มต้นทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิต อาหารมื้อเช้าจะทำให้ร่างกายได้รับพลังงานและสารอาหารอย่างเพียงพอ สามารถปฏิบัติงานในแต่ละวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ระยะเวลาระหว่างมื้อเย็นกับมื้อเช้าห่างกันถึง ๑๒ ชั่วโมง อาหารที่ได้รับประทานตั้งแต่ตอนเย็นจะถูกเผาผลาญเป็นพลังงานจนหมดสิ้น ระดับน้ำตาลในเลือดก็ลดต่ำลงจึงทำให้ร่างกายต้องการอาหารเพื่อสร้างพลังงานใหม่

ประโยคใจความสำคัญ คือ อาหารมื้อหลักที่ไม่ควรงดคืออาหารมื้อเช้า

๔. การปูพื้นฐานการเรียนรู้ที่ดีคือ การรู้จักฝึกฝนตนให้เป็นคนที่ใฝ่หาความรู้ รักการอ่านหนังสือ รู้จักคิด รู้จักพัฒนาตนเอง หาความก้าวหน้าในชีวิต มีความอดทน ขยัน แผนแน และรู้จักวางแผน จัดการชีวิตของตนเอง บางคนอาจจะไม่ได้มีโอกาสเรียนหนังสือในโรงเรียน แต่ความรู้มีไ้หาได้ แต่เพียงในโรงเรียนเท่านั้น คนไม่ได้เรียนในระบบโรงเรียน อาจจะมีความรู้เท่าหรือมากกว่าผู้ที่ได้รับการศึกษาจากโรงเรียนเสียอีก เพราะความใฝ่รูช่วยไ้คนประสบความสำเร็จได้เช่นกัน

ประโยคใจความสำคัญ คือ การปูพื้นฐานการเรียนรู้ที่ดีคือการรู้จักฝึกฝนตนให้เป็นคนที่ใฝ่หาความรู้

๕. กินดีก็ไม่ดีใคร ๆ ก็รู้ แต่หาความหิวไม่ปราณี แสบทองจนนอนไม่ได้ จะทำยังไงดีล่ะ?! อะไรกินได้และอะไรกินไม่ได้

น้ำเต้าหู้ ที่มีขายทั่วไปในตลาดตรง เป็นทางเลือกที่ดีสำหรับบรรเทาความหิวยามกลางคืน นอกจากจะอุ่นท้องแล้ว ยังมีกรดอะมิโนทริปโตเฟนที่ช่วยให้คุณหลับสบายอีกด้วย ควรเลือกดื่มแบบที่ไม่เติมน้ำตาล และธัญพืชอะไรเลย ระบบย่อยจะได้ไม่ต้องทำงานหนักมากนัก แต่หากติดหวานก็พออนุโลมใส่น้ำตาลได้ ๑ ช้อนชา

สม เป็นผลไม้ที่มีสารอาหารมากมายทั้งวิตามินเอ บี ซี และอื่น ๆ แต่ก็มีน้ำตาลสูงเช่นกัน เวลากินต้องกินทั้งผลเท่านั้น ไม่ควรดื่มเฉพาะน้ำสมคั้น เพราะจะให้น้ำตาลในปริมาณเกินพอดี หากคุณกินแล้วต้องกลับไปทำงานต่อ รสเปรี้ยว ๆ หนอยของสมจะช่วยลดความเครียดและทำให้คุณรู้สึกสดชื่นขึ้น

แอปเปิล ถ้าเป็นแอปเปิลเขียวก็ดี แต่ถ้ามะม่วง แอปเปิลแดงก็ได้ เพราะผลไม้ชนิดนี้มีใยอาหารสูง ทำให้คุณอิ่มท้อง แต่มีแคลอรีค่อนข้างต่ำ ลูกขนาดประมาณหนึ่งกำมือให้พลังงานไม่ถึง ๖๐ แคลอรีด้วยซ้ำ

น้ำเปล่า หากคุณจำเป็นต้องอยู่ดึก ควรจิบน้ำเปล่าเรื่อยๆ เพื่อป้องกันอาการขาดน้ำ และให้ร่างกายรู้สึกสดชื่นลองดื่มน้ำสักแก้วสองแก้ว รอสัก ๑๐ นาที หากท้องยังร้องไม่หยุด คอยตรงเขาไปค้นตู้เย็นหาตัวช่วยอื่น ๆ บรรเทาความหิว

ประโยคใจความสำคัญ คือ กินดีก็ไม่ดี แต่ถ้าหิวมาก ๆ อาจจิบน้ำเปล่าเรื่อย ๆ หรือกินอาหารที่ระบบย่อยไม่ต้องทำงานหนัก เช่น น้ำเต้าหู้ ส้ม หรือ แอปเปิ้ล

แนวคำตอบ...กิจกรรมที่ ๓

๓๐

ระบุใจความสำคัญ

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วให้ระบุใจความสำคัญของข้อความต่อไปนี้ ตรงกับหมายเลขใด

๑. “เวลา”กับ“โอกาส”เป็นสองอย่างที่ไม่เคยรอเรา (๑) / ถ้ามันมาแล้วไม่รีบคว้าเอาไว้จะเป็นการยากที่จะได้พบมันอีกหน (๒)

ประโยคใจความสำคัญ คือ หมายเลข ๑

๒. การเป็น“ผู้นำ”ไม่ใช่ผู้ที่อยากเดินนำผู้อื่น (๑) / แต่การเป็น“ผู้นำที่ดี”ต้องอยากให้ผู้อื่นเดินตาม (๒)

ประโยคใจความสำคัญ คือ หมายเลข ๑

๓. ไม่ต้องตั้งใจเรียนมากไปเอาแคดีพอหางานดี ๆ ทำก็พอ (๑) / เพราะโลกแห่งความเป็นจริงวัดกันที่ผลงานไม่ใช่ที่เกรด (๒)

ประโยคใจความสำคัญคือ หมายเลข ๑

๔. กอนหาคนมาชวยงานตองเซ้ระบบการทำงานและระเบียบให่ดีกอนจะไดผลผลิตเพิ่มทวีคุณ (๑) / และชวยพอนแรงเตหากระบบยังละเทะแลวเอาคนมาชวยงาน ปญหาอาจจะทวีคุณ (๒)

ประโยคใจความสำคัญคือ **หมายเลข ๑**

๕. ในโลกที่ทุกอย่างเชื่อมตอกันได้หมด (๑) / นายจางสามารถหาคนเก่ง ๆ มาทำงานให้ได้จากทั่วโลก (๒) ดังนั้นจะไม่มีที่ว่างสำหรับพนักงานระดับกลาง ๆ อีกต่อไป (๓)

ประโยคใจความสำคัญคือ **หมายเลข ๒**

๖. ปริมาณของ “ความสุข” ไม่ได้ขึ้นอยู่กับจำนวนของ “สิ่งดี ๆ” ที่เราได้รับ (๑) / แต่อยู่ที่ “มุมมอง” ของเราที่มีต่อ “สิ่งเหล่านั้น” (๒)

ประโยคใจความสำคัญคือ **หมายเลข ๑**

๗. ผู้หญิงที่มีแต่ “ความสวย” แต่ “ไม่มีสมอง” (๑) / ผู้ชายก็คงมองคุณเพียงแค “ของหวาน” แต่ไม่ใช่ “อาหารจานหลัก” (๒)

ประโยคใจความสำคัญคือ **หมายเลข ๑**

๘. ไม่ต้องบินให้สูงอย่างใครเขา (๑).../ งบบินเอาเท่าที่เราจะบินไหว (๒)/ ทาที่บินไม่จำเป็นต้องเหมือนใคร (๓) / แควบินไปให้ถึงฝนเท่านั้นพอ (๔)

ประโยคใจความสำคัญคือ **หมายเลข ๒**

๙. อย่าแป้นศัตรูกับใครก็ตามบนโลกใบนี้ (๑) / เพราะคุณจะไม่มีความรู้ (๒) / วันหนึ่งเขาอาจจะยิ่งใหญ่ (๓) / จนกลับมาทำร้ายคุณก็ได้ (๔)

ประโยคใจความสำคัญคือ **หมายเลข ๑**

๑๐. มนุษย์เรานี้ ยอมสูญเสียสุขภาพเพื่อให้ได้เงินมา (๑) / แล้วต้องยอมสูญเสียเงินตรา เพื่อพนฟูรักษาสุขภาพ (๒) / แล้วก็เฝ้าเป็นกังวลกับอนาคต จนไม่มีความรื่นรมย์กับปัจจุบัน (๓) / ผลที่เกิดขึ้นจริง ๆ ก็คือ เขาไม่ได้อยู่กับปัจจุบัน (๔) / หรือแม้กระทั่งอยู่กับอนาคต เขาดำเนินชีวิตเสมือนหนึ่งว่าเขาจะไม่มีวันตาย และแล้วเขาก็ตายอย่างไม่เคยมีชีวิตอยู่จริง (๕)

ประโยคใจความสำคัญคือ **หมายเลข ๑**

เฉลย...แบบทดสอบหลังเรียน

๓๓

เรื่อง ความรู้พื้นฐานการอ่านจับใจความสำคัญ

ข้อที่	คำตอบ
๑	ข
๒	ก
๓	ก
๔	ก
๕	ข
๖	ก
๗	ค
๘	ค
๙	ข
๑๐	ข

ตรวจคำตอบกันหน่อย

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ.(๒๕๕๑). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช ๒๕๕๑**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ ครูสภาลาดพร้าว.
- วิชาการ, กรม. กระทรวงศึกษาธิการ. (๒๕๔๔). **หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม ๒**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ครูสภา ลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (๒๕๕๖). **วรรณคดีวิจักษ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒**. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ครูสภาลาดพร้าว.
- กุหลาบ มลลิกะมาส (๒๕๕๒). **วรรณคดีวิจารณ์**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. (๒๕๕๔). **หนังสือเรียนภาษาไทย วิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช ๒๕๕๑**. พิมพ์ครั้งที่ ๑ . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ สกสค. ลาดพร้าว.
- จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ และบาหยัน อิ่มสำราญ. (๒๕๕๓). **การใช้ภาษาไทย**. กรุงเทพฯ : คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ฐะปะนีย์ นาครทรรพ. (๒๕๕๔.) **การสอนภาษาไทยขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เมธีทิปส์.
- ชลิดา กาลเขว้า. (๒๕๕๔). **การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ แบบร่วมมือตามวิธี STAD เพื่อพัฒนาการอ่านจับใจความ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒**. สารนิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต , สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ศรีวรรณ ศรีสวัสดิ์. (๒๕๕๔). **การสร้างแบบฝึกอ่านจับใจความสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒**. สารนิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เสนีย์ วิลาวรรณ. (๒๕๕๔). **หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐานชุดพัฒนาทักษะภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ เล่ม ๓**. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.

